

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-27>

УДК 339.14: 339.188

Деренко Олександр Васильович

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня

вищої освіти «доктор філософії» (PhD),

Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад

«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-3680-2705>**Derenko Oleksandr**

Private Joint-Stock Company "Higher education institution

«Interregional Academy of Personnel Management»

ВПЛИВ ЛОГІСТИЧНОЇ СФЕРИ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ

IMPACT OF THE LOGISTICS SECTOR ON THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE REGIONS

Анотація. Стаття присвячена актуальній проблемі щодо дослідження напрямів впливу логістичної сфери на економічний розвиток регіонів. Розкрито роль логістики у сучасній економіці, її сприяння переміщенню товарів, послуг і цінностей по ланцюжку постачання від місця виробництва до місця споживання і, навпаки; представлено обсяг глобального ринку логістики у 2020–2024 рр. і прогноз на 2025–2033 рр., структуру загальних логістичних витрат та дохід ринку логістики за регіонами у 2020–2023 рр. Визначено 5 країн в сфері міжнародної логістики за 2023 рік згідно зі звітом Індексу ефективності логістики (LPI): Сінгапур, Фінляндія, Данія, Німеччина та Нідерланди. Обґрунтовано напрями впливу сучасної логістичної сфери на економічний розвиток регіонів: сприяння міжнародній торгівлі та комерції; підвищення продуктивності та ефективності у всьому ланцюжку поставок; підтримка виробництва та промислової діяльності; сприяння регіональному розвитку; підвищення експортної конкурентоспроможності; стимулювання інновацій і технологічного прогресу.

Ключові слова: логістика, логістична сфера, регіональна економіка, економічний розвиток регіонів, ланцюжок постачання, логістична інфраструктура.

Summary. The article is devoted to the actual problem of studying the directions of influence of the logistics sector on the economic development of Regions. To achieve this goal, modern methods of scientific research were used, in particular: analysis and synthesis, statistical observation, comparative economic analysis, etc. The role of logistics in the modern economy, its promotion of the movement of goods, services and values along the supply chain from the place of production to the place of consumption and vice versa is revealed; the volume of the global logistics market in 2020–2024 is presented, and the forecast for 2025–2033, the structure of total logistics costs and logistics market revenue by region in 2020–2023 identified the top 5 countries in the field of international logistics for 2023, according to the report of the logistics efficiency index (LPI): Singapore leads the Asian market thanks to innovative communication systems, infrastructure and processes; Finland is the leader in the field of international money transfers and the center of technological innovation; Denmark has a well-developed network of highways and railways; Germany is an international leader in logistics technologies and infrastructure quality; the Netherlands has one of the world's largest sea and air transport facilities. The directions of influence of the modern logistics sector on the economic development of regions are substantiated: promotion of international trade and commerce-by streamlining the movement of goods, logistics reduces trade barriers, expands market access and promotes economic growth; increasing productivity and efficiency throughout the supply chain through inventory management, route optimization and expanded systems; developed logistics infrastructure provides support for production and industrial activities; developed logistics networks contribute to regional development, connecting remote territories with national and global markets; reducing export costs and increasing reliability, logistics strengthens the country's position in World Trade; stimulating innovation and technological progress – improves business efficiency, stimulates technological progress and promotes economic growth.

Keywords: logistics, logistics sector, regional economy, regional economic development, supply chain, logistics infrastructure.

Постановка проблеми. Логістика – це загальний процес управління тим, як ресурси отримуються, зберігаються та транспортуються до кінцевого пункту призначення. У сучасній взаємопов'язаній глобальній економіці ефективна логістична інфраструктура має важливе значення для того, щоб бізнес залишався конкурентоспроможним, а країни процвітали. Логістика відіграє вирішальну роль у стимулюванні економічного розвитку, сприяючи переміщенню товарів, знижуючи витрати та підвищуючи ефективність ланцюгів поставок.

Сучасна логістика є ефективним засобом зниження транзакційних витрат, внаслідок того, що логістичні вузли (логістичні центри, парки, гаражі тощо) та лінійні (авіація, залізниці, автомагістралі тощо) логістичні мережеві системи можуть бути налаштовані для оптимізації комбінації різних компонентів, завдяки чому контакти між учасниками мережі стають стабільнішими та тіснішими, наразі транзакційні витрати різних елементів логістики в мережі зменшуються. Ефективна логістична мережа також пов'язана з іншими ресурсами всього регіону сприяючи інтеграції.

Інтеграція забезпечує безперервний потік інформації по всій системі. Це полегшує координацію з постачальниками, покращує ефективність внутрішніх процесів і забезпечує швидкість і послідовність інвентаризації, складування, транспортування, використання активів і управління.

Стратегії логістики створюють цінність бізнесу, ефективно задовольняючи зростаючі потреби клієнтів. Чим більше бізнес робить свій продукт доступним для клієнтів, тим більшу цінність він створює. В епоху глобалізації, щоб задовольнити попит клієнтів у різних глобальних місцях і в масштабі, розумна логістична практика допомагає створити конкурентну перевагу за допомогою синхронізованих компонентів, таких як складування, управління запасами та управління вантажами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження ролі транспортної інфраструктури в просторовому економічному розвитку можна простежити у працях зарубіжних і вітчизняних науковців. Так, робота Л. Елрам, С.Е. Фосетт, Т. Голдсбі, К. Хофер, Д. Роджерс присвячена сучасним методам та інструментам управління логістикою з метою підвищення конкурентоспроможності та цінності для клієнтів [1]. У статті Р. Похарел, Л. Бертоліні, М. те Бруммельстрете розкрито зв'язок між транспортними інвестиціями та регіональним економічним розвитком, тобто інвестиції в транспортну інфраструктуру покращують привабливість регіонів і стимулюють економічну діяльність, зміцнюючи подальші інвестиції, а, отже, сприяють регіональному ВВП [2]. Науковці А. Чандра, Е. Томпсон на

основі даних дослідили взаємозв'язок між великими витратами на будівництво автомагістралей між штатами та рівнем економічної активності, а також вплив автомагістралей на просторовий розподіл економічної діяльності на рівні округів у США [3]. У монографії вітчизняних науковців розглянуто теоретико-методологічні засади залучення регіональних логістичних систем в процес підтримки конкурентоспроможності регіону, визначені перспективи формування регіональних логістичних систем [4]. Стаття Топалової І.А. присвячена визначенню теоретичних основ формування логістичних ланцюгів регіональних товарних ринків [5]. Однак недостатньо дослідженими залишилися питання щодо обґрунтування впливу логістичної сфери на економічний розвиток регіонів.

Метою статі є дослідження напрямів впливу логістичної сфери на економічний розвиток регіонів. Для досягнення мети було використано сучасні методи наукових досліджень, зокрема: аналізу і синтезу, статистичного спостереження, порівняльного економічного аналізу тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження. Логістика відіграє величезну роль у сучасній економіці, адже вона сприяє переміщенню товарів, послуг і цінностей по ланцюжку від місця виробництва до місця споживання і, навпаки, від місця споживання до місця виробництва. 9 червня 1998 року президент Клінтон підписав Закон про справедливість транспорту; законопроект на суму 203 млрд дол. США, призначений для покращення інфраструктури автомобільних доріг країни. З цієї суми 167 млрд дол. було спрямовано на будівництво магістралі. Обґрунтування витрат такого типу походить з теоретичного переконання, що великомасштабні інвестиції в громадську інфраструктуру, таку як міждержавні магістралі, сприяють економічному зростанню [6]. У 2023 році обсяг глобального ринку логістики становив 8,96 трлн дол. США, а до 2033 року очікується, що він становитиме близько 21,91 трлн дол. США [7] (рис. 1).

Витрати на логістику сягають до 30% загальних витрат на доставку, з них майже 58% загальних логістичних витрат становлять транспортні витрати (рис. 2).

У 2023 році логістичний ринок Азіатсько-Тихоокеанського регіону оцінювався в 3952,34 млрд доларів США, його частка доходу склала 44,09%, а CAGR за цей період становив 10,45%; європейський ринок логістики – в 4591,41 млрд доларів США, а CAGR – 8,91% протягом періоду [8] (табл. 1).

Логістична сфера та регіональна економіка взаємозалежні та сприяють одна одній в розвитку. Рівень регіональної економіки, що швидко зростає, може стати хорошою платформою для розвитку логістичної сфери в регіоні та відіграти

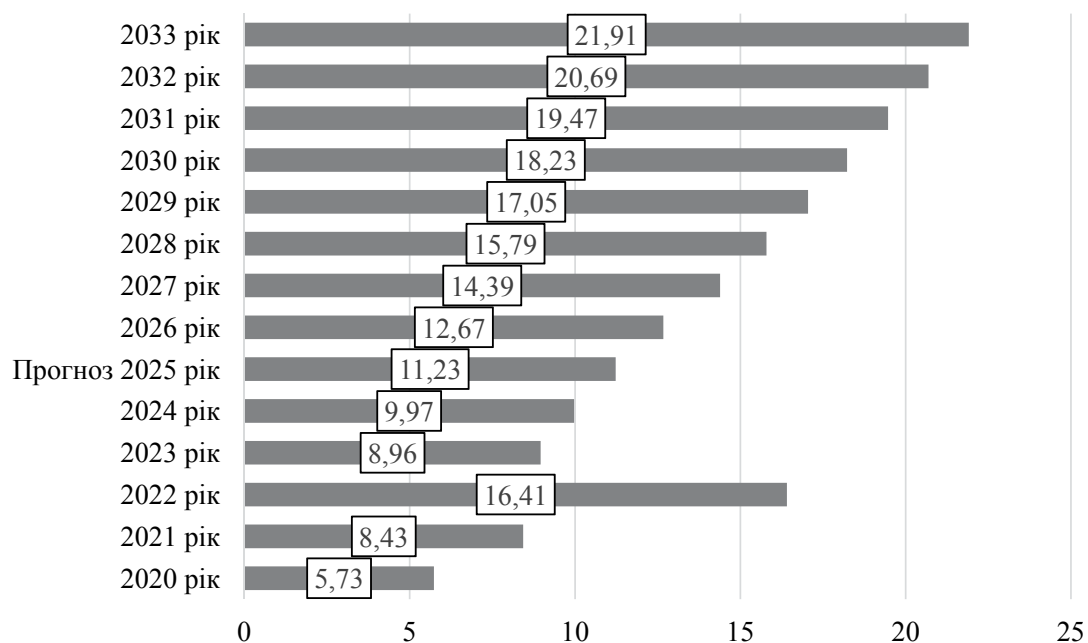

Рисунок 1 – Обсяг глобального ринку логістики у 2020–2024 рр. і прогноз на 2025–2033 рр. (трлн дол. США)

Джерело: побудовано автором на основі [7]

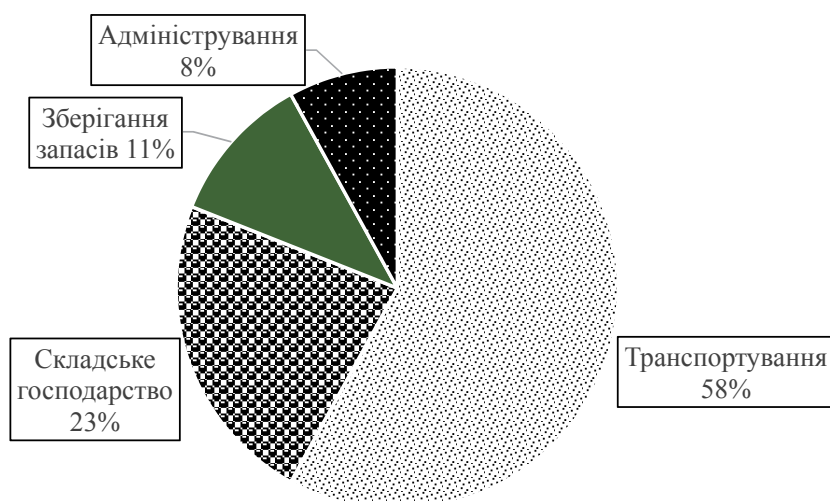

Рисунок 2 – Структура загальних логістичних витрат, %

Джерело: побудовано автором на основі [7]

Таблиця 1 – Дохід ринку логістики за регіонами у 2020–2023 рр. (млрд. дол. США)

За регіонами	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Азіатсько-Тихоокеанський регіон	3145,16	3319,43	3480,71	3952,34
Європа	1636,81	1697,05	1748,34	1955,51
Латинська Америка	320,53	324,91	327,31	359,23
Близький Схід і Африка	440,22	448,98	455,05	502,60
Північна Америка	1869,04	1925,86	1971,87	2193,70

Джерело: побудовано автором на основі [8]

величезну роль у просуванні галузей, що розвиваються вгору та вниз, у логістичному ланцюзі поставок. Крім того, розвиток логістичної сфери може сприяти стабільному зростанню регіональної економіки, коригуванню промислової структури, забезпечувати підвищення регіональної конкурентоспроможності.

Згідно зі звітом Індексів ефективності логістики (LPI) за 2023 рік кращими країнами в сфері міжнародної логістики визнано такі [9]:

1. Сінгапур лідирує на азійському ринку завдяки інноваційним системам зв'язку, інфраструктурі та процесам. Аеропорт виконує 6800 рейсів на тиждень до 330 міст і має найбільший у світі контейнерний порт, що з'єднує 600 портів.

2. Фінляндія є лідером у галузі міжнародних грошових переказів та центром технологічних інновацій, які сприяють розвитку логістики завдяки використанню передових технологій. Цей набір факторів робить країну однією з кращих в секторі логістики з показником LPI 4,2.

3. Данія володіє добре розвинутою мережею автомобільних доріг і залізниць, що з'єднують країну з її європейськими сусідами. Також вона є піонером у галузі стійкої логістики та має екологічно чисту транспортну інфраструктуру.

4. Німеччина є міжнародним лідером в області логістичних технологій і якості інфраструктури. Логістика є третім за значимістю сектором економіки Німеччини, на неї припадає 25% європейського ринку.

5. Нідерланди мають у своєму розпорядженні один із найбільших в світі об'єктів морського і повітряного транспорту. Порт Роттердама обслу-

говує в середньому 160 млн. споживачів на рік. Також на Нідерланди припадає 13% автомобільних перевезень в ЄС [9].

Чи можна уявити сучасний світ таким, де нічого не доставляється і не транспортується? Логістика відіграє вирішальну роль у стимулюванні економічного розвитку, сприяючи переміщенню товарів, знижуючи витрати та підвищуючи ефективність ланцюгів постачання. Вплив сучасної логістичної сфери на економічний розвиток регіонів проявляється в багатьох напрямках (рис. 3).

1. Сприяння міжнародній торгівлі та комерції. Логістична інфраструктура, включаючи транспортні мережі, порти, склади та розподільчі центри, служить основою міжнародної торгівлі та комерції. Ефективні системи логістики дозволяють підприємствам імпортувати сировину, компоненти та готову продукцію, а також експортувати продукцію на ринки по всьому світу. Впорядковуючи рух товарів, логістика зменшує торговельні бар'єри, розширює доступ до ринку та сприяє економічному зростанню.

2. Підвищення продуктивності та ефективності у всьому ланцюжку поставок. Ефективне управління логістикою підвищує продуктивність і ефективність у всьому ланцюжку поставок. Своєчасне управління запасами, оптимізована маршрутизація та розширені системи відстеження мінімізують витрати на зберігання запасів, скорочують час виконання робіт і підвищують загальну ефективність роботи. Забезпечуючи своєчасну доставку товарів і мінімізуючи збої, логістика дозволяє підприємствам працювати більш конкурентоспроможною та швидко реагувати на мінливі вимоги ринку.

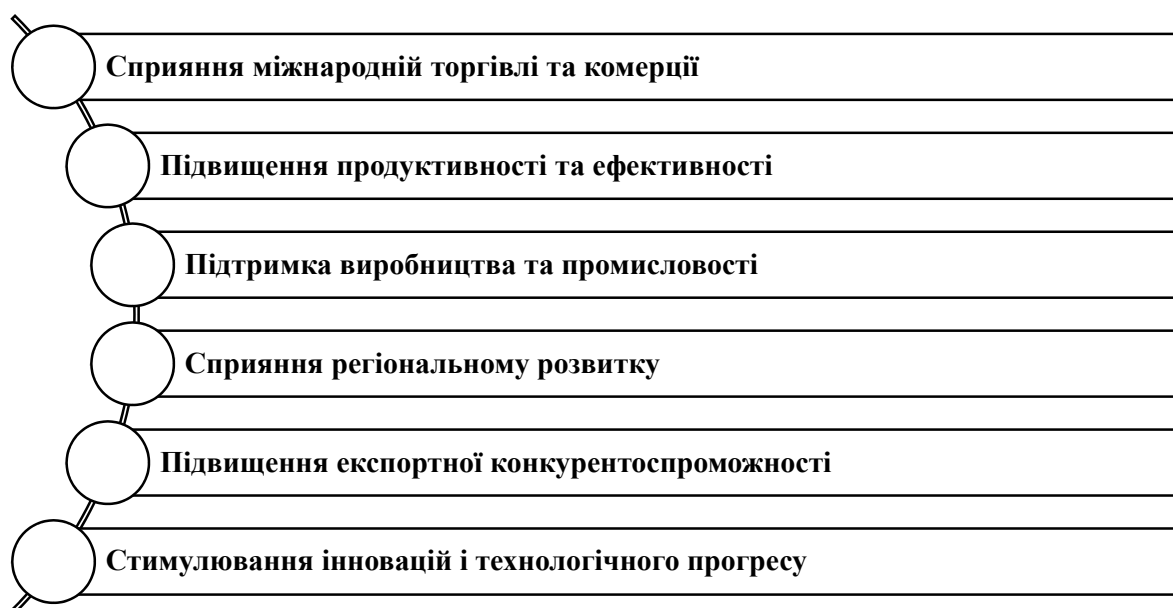

Рисунок 3 – Напрями впливу сучасної логістичної сфери на економічний розвиток регіонів

Джерело: побудовано автором на основі [10]

3. Підтримка виробництва та промислової діяльності. Логістична інфраструктура життєво важлива для підтримки виробництва та промислової діяльності. Надійні транспортні мережі та ефективні канали розподілу необхідні для доставки сировини на заводи, транспортування готової продукції на ринки та підтримки безперебійних виробничих процесів. Доступ до доступних і надійних логістичних послуг заохочує інвестиції у виробничі потужності, стимулює створення робочих місць і стимулює промислове зростання.

4. Сприяння регіональному розвитку. Добре розвинені логістичні мережі сприяють регіональному розвитку, з'єднуючи віддалені території з національним і глобальним ринками. Покращена транспортна інфраструктура, така як дороги, залізниці та аеропорти, зменшує географічні бар'єри та полегшує потік товарів і людей. Такий зв'язок заохочує інвестиції, стимулює економічну діяльність і сприяє справедливому розподілу ресурсів і можливостей між регіонами.

5. Підвищення експортної конкурентоспроможності. Логістика відіграє вирішальну роль у підвищенні експортної конкурентоспроможності країни. Ефективна експортна логістика дозволяє підприємствам виходити на міжнародні ринки, конкурувати за ціною та якістю та дотримуватись термінів доставки. Знижуючи експортні витрати та підвищуючи надійність, логістика

зміцнює позиції країни у світовій торгівлі, залучає іноземні інвестиції та генерує валютні надходження, сприяючи загальному економічному розвитку.

6. Стимулювання інновацій і технологічного прогресу. Еволюція логістики тісно пов'язана з технологічним прогресом та інноваціями. Від цифрового відстеження та видимості в реальному часі до автоматизації та прогнозової аналітики, технологія кардинально змінює логістичні операції, роблячи їх більш ефективними, гнучкими та оперативними. Застосування інноваційних логістичних рішень не тільки покращує ефективність бізнесу, але й стимулює технологічний прогрес, що сприяє економічному зростанню [9].

Висновки. Логістика відіграє ключову роль у стимулюванні економічного розвитку шляхом сприяння торгівлі, підвищення продуктивності, підтримки промисловості, сприяння регіональному розвитку, підвищення конкурентоспроможності експорту та стимулювання інновацій. Інвестиції в логістичну інфраструктуру та впровадження передових логістичних рішень мають вирішальне значення для того, щоб країни та регіони залишалися конкурентоспроможними в сучасній глобальній економіці.

Подальші дослідження будуть спрямовані на дослідження механізмів логістичної підтримки економічного розвитку регіонів в умовах повоєнного відновлення України.

Список використаних джерел:

1. Ellram L., Fawcett S. E., Goldsby T., Hofer C., Rogers D. Logistics Management. Enhancing Competitiveness and Customer Value. 2020. URL: <https://www.myeducator.com/logistics-management-enhancing-competitiveness-and-customer-value/> (дата звернення 25.09.2025).
2. Pokharel, Ramesh & Bertolini, Luca & Brömmelstroet, Marco. How does transportation facilitate regional economic development? A heuristic mapping of the literature. *Transportation Research Interdisciplinary Perspectives*. 2023. № 19. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.trip.2023.100817>
3. Chandra, Amitabh & Thompson, Eric. Does public infrastructure affect economic activity?: Evidence from the rural interstate highway system. *Regional Science and Urban Economics*. 2000. Vol. 30, Issue 4, July, P. 457–490.
4. Регіональні логістичні системи: проблеми формування та розвитку: монографія / М. Л. Тараканов; НАН України, Ін-т пробл. ринку і екон.-еколог. досліджень. Одеса, 2013. 312 с.
5. Топалова І.А. Теоретичні основи формування логістичних ланцюгів регіональних товарних ринків. *Економічний вісник Донбасу*, №2 (56). 2019. С. 126–134. DOI: 10.12958/1817-3772-2019-2(56)-126-134
6. David Alan Aschauer, Is public expenditure productive? *Journal of Monetary Economics*. 1989. Vol. 23, Issue 2, pp. 177–200. DOI: [https://doi.org/10.1016/0304-3932\(89\)90047-0](https://doi.org/10.1016/0304-3932(89)90047-0). (дата звернення 25.09.2025).
7. 27+ Logistics Statistics & Facts (Must Know in 2024) ByYaqub, Mohammad Updated on October 22, 2024. URL: <https://www.contimod.com/logistics-statistics/>(дата звернення 01.10.2025).
8. Logistics Market Size, Share, and Trends 2024 to 2034. URL: <https://www.precedenceresearch.com/logistics-market#:~:text=The%20global%20logistics%20market%20size,9.35%25%20from%202024%20to%202033> (дата звернення 01.10.2025).
9. 5 model countries in international logistics. URL: <https://www.wilsonsons.com.br/en/blog/5-model-countries-in-international-logistics/> (дата звернення 29.09.2025).
10. Ganesh Chandrabalu. The Role of Logistics in Economic Development. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/role-logistics-economic-development-ganesh-chandrabalu-qdl5c> (дата звернення 29.09.2025).

References:

1. Ellram L., Fawcett S. E., Goldsby T., Hofer C., Rogers D. (2020) Logistics Management. Enhancing Competitiveness and Customer Value Available at: <https://www.myeducator.com/logistics-management-enhancing-competitiveness-and-customer-value>

2. Pokharel R., Bertolini L., M. te Brömmelstroet (2023) How does transportation facilitate regional economic development? A heuristic mapping of the literature. *Transportation Research Interdisciplinary Perspectives*, Volume 19. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.trip.2023.100817>
3. Chandra A., Thompson E. (2000). Does public infrastructure affect economic activity?: Evidence from the rural interstate highway system. *Regional Science and Urban Economics*. Vol. 30, Issue 4, July, P. 457–490. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0166046200000405>
4. Rehionalni lohistrychni systemy: problemy formuvannia ta rozvytku: monohrafiia (2013) [Regional logistics systems: problems of formation and development] / M. L. Tarakanov ; NAN Ukrainy, In-t probl. rynku i ekon.-ekoloh. doslidzhen. Odesa, 312 p. (in Ukrainian)
5. Topalova I. A. (2019). Teoretychni osnovy formuvannia lohistrychnykh lantsiuhiv rehionalnykh tovarnykh rynkiv. [Theoretical foundations of the formation of logistics chains of regional commodity markets] *Ekonomichnyi visnyk Donbasu*, no. 2(56), pp. 126–134. (in Ukrainian)
6. David Alan Aschauer (1989). Is public expenditure productive? *Journal of Monetary Economics*. vol. 23, issue 2, pp. 177–200. DOI: [https://doi.org/10.1016/0304-3932\(89\)90047-0](https://doi.org/10.1016/0304-3932(89)90047-0)
7. 27+ Logistics Statistics & Facts (Must Know in 2024). Available at: <https://www.contimod.com/logistics-statistics/>
8. Logistics Market Size, Share, and Trends 2024 to 2034. Available at: <https://www.precedenceresearch.com/logistics-market#:~:text=The%20global%20logistics%20market%20size,9.35%25%20from%202024%20to%202033>
9. 5 model countries in international logistics. Available at: <https://www.wilsonsons.com.br/en/blog/5-model-countries-in-international-logistics/>
10. Ganesh Chandrabalu. The Role of Logistics in Economic Development. Available at: <https://www.linkedin.com/pulse/role-logistics-economic-development-ganesh-chandrabalu-qdl5c>

Стаття надійшла до редакції 03.10.2025